

**НАУКОВИЙ
ВІСНИК**

ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Рік заснування 1996

Випуск 363

Педагогіка

та

психологія

Збірник наукових праць

Чернівці
"Рута"
2008

У збірнику вміщено наукові праці викладачів, докторантів, аспірантів, у яких висвітлюються актуальні проблеми історії та теорії педагогіки, соціальної педагогіки, дошкільного виховання, управління освітою.

Вип. 363. Педагогіка та психологія. – Чернівці: Рута. 2008. – 208с.
Naukovy Visnyk Chernivetsoho Universitetu: Zbirnik Naukoveh Prats.
Vyp. 363. – Chernivci, 2008.

Редколегія випуску:

Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук (наук. редактор),
Руснак І.С., доктор педагогічних наук (заступник наук. редактора),
Филипчук В.С., кандидат філологічних наук, відповідальний секретар,
Загородня Т.К., доктор педагогічних наук,
Крисюк С.В., доктор педагогічних наук,
Лисенко П.В., доктор педагогічних наук,
Майборода В.К., доктор педагогічних наук,
Іванчук М.Г., доктор психологічних наук,
Бурлачук Л.Ф., доктор психологічних наук,
Козьмирєнко В.П., доктор психологічних наук,
Максименко С.Д., доктор психологічних наук,
Орбан-Лембрик Л.Е., доктор психологічних наук,
Титаренко Т.М., доктор психологічних наук,
Пірей М.І., доктор соціологічних наук,
Дмитренко А.К., кандидат психологічних наук,
Пенішкевич Д.І., кандидат педагогічних наук.

Друкується за ухвалою вченої ради
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Свідоцтво Міністерства України у справах преси
та інформації № 2158
Серія К.В. від 21.08.1996 р.

Загальнодержавне видання
Збірник входить до переліку наукових видань ВАК України

© Видавництво "Рута" Чернівецького
національного університету, 2008

УДК 378.14: 37.013.42

Ренате Вайнола
(Київ)

**КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЧИННИК ОСОБИСТІСНОГО
РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА**

Вирішальним фактором розвитку та саморозвитку майбутнього соціального педагога виступає позиція студента в якості суб'єкта навчально-виховної діяльності. Тому перед освітніми закладами, які забезпечують професійну підготовку майбутнього соціального педагога, постає надзвичайно перспективне завдання створення оптимальних психолого-педагогічних, дидактичних і організаційно-методичних умов для особистісного розвитку студентів. Дане завдання сформувалося відповідно до реальних можливостей сучасної багаторівневої, безперервної та дієвої системи професійної підготовки соціального педагога.

Ще одним принципово важливим завданням є визначення та затвердження принципово нового нормативно-правового забезпечення галузі з урахуванням вимог міжнародної та європейської систем стандартів і сертифікації. Підготовка фахівців за спеціальністю „Соціальна педагогіка” вже сьогодні базується на державному галузевому стандарті для освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр”. Дієвість такої системи забезпечується реалізацією провідних принципів, таких як: неперервність, різноманіття шляхів досягнення освітньої мети (диверсифікація), фундаментальність, комплексність, урахування динаміки змін освітніх потреб, духовно-моральних запитів населення

Мета нашої роботи – оцінити результати впровадження кредитно-модульної системи в процес підготовки майбутніх соціальних педагогів і результати впливу кредитно-модульних технологій на особистісний розвиток майбутніх фахівців через призму теоретичних засад педагогічної акмеології.

У ході науково-теоретичного аналізу ми розглядали проблему особистісного розвитку майбутнього професіонала з позицій акмеології, оскільки вона вивчає особливості розвитку особистості дорослої людини, становлення його професіоналізму та майстерності, процес формування та розкриття творчого та духовного потенціалу особистості, резерви та способи оптимізації її професійної діяльності [1, с.16].

Об'єктом прикладних напрямків акмеологічних досліджень є особистість, яка прогресивно розвивається, самореалізується в конкретному виді діяльності, і досягає в цій діяльності вершини професіоналізму. Предметом слугують закономірності, механізми,

ЗМІСТ

<i>Вайнола Ренате.</i> Кредитно-модульна система організації навчального процесу як чинник особистісного розвитку майбутнього соціального педагога	3
<i>Веретенко Тетяна.</i> Толерантність викладача як умова успішної взаємодії зі студентами	10
<i>Возняк Алла.</i> Вивчення структури та розвитку здібностей учнів у професійній діяльності педагога	18
<i>Гаркавенко Ніна.</i> Підготовка практичних психологів до роботи з проблемними сім'ями	24
<i>Гусак Вікторія.</i> Психологічне забезпечення професійної підготовки майбутнього соціального працівника в умовах ВНЗ	31
<i>Гутишук Ольга.</i> Формування толерантності у навчально-професійній діяльності соціального педагога	39
<i>Дмитренко Тамара, Яресько Катерина.</i> Методологічні засади формування системного соціально-педагогічного мислення студентів	44
<i>Доброскок Ірина.</i> Підвищення професійної компетентності студентів вищих навчальних закладів як необхідна умова їх готовності до майбутньої професійної діяльності	47
<i>Кішине Корбуль Котолін, Керестень Іштван.</i> Становлення підготовки бакалаврів соціальних педагогів в Угорській Республіці	53
<i>Ковбас Богдан.</i> Критерії якості професійної підготовки соціальних педагогів	55
<i>Костів Володимир.</i> Спеціалізація у вищій школі України як передумова конкурентоспроможності фахівця в умовах кредитно-трансферної системи навчання	61
<i>Климов Ігор.</i> Вивчення досвіду корекційно-виховної роботи соціального педагога під час виробничої практики студентів у професійному училищі-інтернаті	66
<i>Кобилянська Лілія.</i> Теоретичні основи соціально-педагогічної допомоги сім'ї, що виховує дитину з особливими потребами	69
<i>Козут Світлана.</i> Еволюція польської системи професійної підготовки фахівців до здійснення соціально-педагогічної діяльності	76
<i>Козак Тетяна.</i> Соціальна підтримка учнів у процесі професійної освіти в Німеччині	83
<i>Коляденко Світлана.</i> Соціально-педагогічна практика як інтегруючий компонент особистісно-професійного становлення майбутнього спеціаліста	87
<i>Кондратенко Ганна.</i> Організація самостійної роботи студентів при вивченні курсу «Педагогіка» в умовах кредитно-модульної системи	94

<i>Конючук Антоніна.</i> Концептуальна модель організації практики студентів, які навчаються за спеціальністю «Соціальна педагогіка. Практична психологія»	99
<i>Куб'як Наталія.</i> Моделювання процесу запобігання педагогічної занедбаності молодших школярів з дистантних сімей	109
<i>Литвак Оксана.</i> Навчальні плани як складова підготовки соціальних працівників за кордоном (на прикладі Варшавського університету)	119
<i>Лісовець Олег.</i> Підготовка студентів до роботи з громадськими дитячими та молодіжними організаціями в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу	125
<i>Логвищенко Тетяна.</i> Зарубіжний досвід як засіб підвищення якості підготовки майбутніх соціальних педагогів	131
<i>Лякішева Анна.</i> Розвиток сучасної системи служб соціальної допомоги населенню	136
<i>Новгородський Руслан.</i> Ідеї соціалізації особистості в контексті педагогічної спадщини П.Наторга	139
<i>Останчук Олена.</i> Формування гендерної компетентності соціальних педагогів у процесі підготовки до професійної діяльності	146
<i>Паркулаб Оксана.</i> Смисловиттєві переживання індивіда в період екзистенційної кризи	152
<i>Пешинкевич Ярослав.</i> Оптимізація навчального процесу під час вивчення офтальмології магістрантами та лікарями інтеграції	157
<i>Першко Галина.</i> Змістові компоненти підготовки соціальних педагогів до роботи в загальноосвітніх закладах	162
<i>Романкова Лілія, Карпенко Г.</i> Організація самостійної роботи студентів в умовах реформування вищої школи	168
<i>Сватенко Олександр.</i> Підготовка майбутніх соціальних педагогів до здійснення рекламної діяльності у соціальній сфері	172
<i>Сербалюк Юрій.</i> Особистісні якості соціального педагога в професійній підготовці	177
<i>Сидор Ірина.</i> Формування особистості молодої людини у процесі дозвілля (Велика Британія)	183
<i>Смерчак Леся.</i> До питань формування професійної спрямованості особистості майбутнього соціального педагога в позааудиторній роботі	190
<i>Струтинікова Дарина, Петрюк Ірина.</i> Використання візуалізації як методу психокорекції психічного стану підлітків з дистантних сімей	195
<i>Соколов Валерій.</i> Освіта дітей з особливими освітніми потребами на прикладі Австрії	201

діяльності скорочень або звільнень. Ці заходи можуть охоплювати поліпшення професійної підготовки, грошову допомогу на навчання, залучення роботодавців до створення на підприємствах місць навчання. Однак, як показує дослідження, реалізація цих заходів викликає низку проблем. Це пов'язано перш за все із грошовою допомогою – не завжди чітко функціонує механізм контролю за грошовою допомогою, яку повинні одержати випускники професійних закладів, що мають труднощі при влаштуванні на роботу через відсутність вакансій, що пов'язано з непопулярністю здобутої ними професій на ринку праці або у регіоні, де проживає випускник. Недосконалість механізмів контролю за грошовими допомогам дозволяє досить часто одержати грошові дотації тим випускникам, що їх не потребують [6].

Якщо все ж таки молоді вдається влаштуватись на роботу, то їх матеріальне становище, теж є не достатньо задовільним, оскільки вони або знаходяться у процесі навчання, або тільки що закінчили професійний навчальний заклад та одержали професійну підготовку. У цих молодих людей брак досвіду, недостатня якість праці, відсутність трудового стажу – все це впливає на заробітну плату учнівської молоді. Зауважимо, що у Німеччині діє тарифна сітка, де оплата праці залежить від кваліфікації, а не від віку працівника. Що ж стосується права голосу на зборах трудового колективу, то ним володіють тільки працівники, старші 18 років та ті, які пропрацювали на підприємстві певний визначений період часу. Молоді працівники, які досягли повноліття та, як правило, часто змінюють місце роботи, теж практично позбавлені можливості брати участь у прийнятті рішень.

Доцільно згадати, що у Німеччині функціонують спеціальні молодіжні представництва (*Jugendvertretung*). Згідно з чинним німецьким законодавством, вони повинні створюватися на підприємствах, де з 25 робітників, п'ять або більше не досягли 18 років. Їх завдання полягає у представленні інтересів молодих робітників у робочих радах, у вирішенні усіх питань, що мають відношення до молодих працівників, з керівництвом підприємства та робочими радами (наприклад щодо заробітної плати).

Аналізуючи німецький досвід соціальної та матеріальної підтримки учнівської молоді у системі професійної освіти, ми дійшли висновку, що соціальна підтримка на початковому етапі здобуття професійної освіти зумовлюється загальними тенденціями і закономірностями розвитку науки, техніки та ринкової економіки. Їй притаманні двоякість і протиріччя різних інтересів. Отже, наявні успіхи ділового соціального партнерства під час підготовки

кваліфікаційного робочого персоналу, забезпечення підлітків соціальними нормами захисту, які закріплені у різних законодавчих документах не гарантують відсутності безробіття, яке зумовлюється економічними процесами ринкових відносин.

Список літератури

1. Empirischen Vergleich. In: Zeitschrift für Berufs- und Wirtschaftspädagogik 85, 1989.- №1.- S. 20-34.
2. Hild Paul, Jurgen Stauss Entwicklungen auf dem Ausbildungsmarkt. - Jahrbuch Arbeit und Technik in Nordrhein-Westfalen.- Bonn: Werner Fricke, 1985.- S. 157-181.
3. Kaiser Manfred. Schlussqualifikationen – Bausteine für die Berufsausbildung. In: Verband der Lehrer an beruflichen Schulen in NW (Hg.), Berufsbildung morgen – Leitlinien für ein zeitgemäßes Bildungskonzept. Konsequenzen aus technologisch-ökonomischen Wandel und Leistungsfähigkeit beruflicher Schulen.- Frankfurt, 1988.- S. 53-73.
4. Spelberg Karl. Metallberufe des Handwerks – Neuordnung. In: Handwerk – Magazin "Beruf und Bildung" 31, 1983.- № 9.- S. 1.
5. Stratmann Karlwilhelm. Stufen der Berufsbildung. In: Mullges Ugo (Hg.), Jahrbuch der Berufs- und Wirtschaftspädagogik.- Düsseldorf, 1979.- S. 279-347.
6. Stern Klaus. Vortrag auf dem Festakt zum fünfunddreissigjährigen Jubiläum der Handwerksordnung. In: Ansprachen anlässlich der Festakademie "35 Jahre Handwerksordnung".- Sonderdruck-Reihe des Zentralverbandes des Deutschen Handwerks Heft 20.-Bonn, 1988.-S.25-45.
7. Tessaring M. Das duale System der Berufsausbildung in Deutschland: Attraktivität und Beschäftigungsperspektiven. In: Mitteilungen aus der Arbeitsmarkt- und Berufsforschung. 1993. - № 26.- S. 131-161.

SUMMARY

Kozak Tetyana

SOCIAL SUPPORT OF PUPILS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL EDUCATION IN GERMANY

Social support of youth in Germany is analyzed in the article. Here are also determined the main items, which define the status of pupils' youth. Activity of youth representatives at the enterprises is characterized and the main problems, which meet the youth at the beginning of their labour activity, are analyzed in the given article.

УДК 37 01342 + 371.133

*Світлана Коляденко
(Житомир)*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ІНТЕГРУЮЧИЙ КОМПОНЕНТ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА

На початку підготовки соціальних педагогів в Україні стояло два завдання: формування сфери професійної діяльності соціальних педагогів та створення системи підготовки спеціалістів для даної сфери. За минулі роки у цих напрямках зроблено немало. Розроблена

і затверджена ОКХ та ОПП соціального педагога, виділені обов'язки та вимоги до кваліфікаційних характеристик тощо. Залежно від стандартів вищої професійної освіти до людини, яка проходить підготовку за програмою спеціальності «соціальна педагогіка», висувається ряд інваріантних вимог. Причому майбутній професіонал повинен мати не тільки наукові і практичні знання та уявлення, але й певні вміння та навички. Більше того, формування професійних умінь та навичок у процесі навчання майбутніх соціальних педагогів, набуває більш суттєвого значення. Гіж оволодіння теоретичними знаннями, оскільки без умінь ефективно застосовувати ці знання на практиці фахівець у такій складній, що відповідальній професійній сфері, як соціальна педагогіка, взагалі не може відбутися. Набути таких умінь лише у процесі вивчення теоретичних дисциплін неможливо. Для цього мають бути створені спеціальні умови, які б спонукали студентів до цілеспрямованого формування необхідних умінь та їх удосконалення. У першу чергу виконання цього завдання має забезпечуватися навчальною практикою.

Питаннями теоретичного обґрунтування таких аспектів підготовки соціальних педагогів займалися: М.Галагузова, М.Євтух, А.Капська, М.Лукашевич, Л.Міщук, І.Мигович, В.Слісаренко тощо, які розглядають практику у якості інтегруючого компоненту особистісно-професійного становлення фахівця. Основною метою соціально-педагогічної практики є формування професійних умінь і особистісних якостей спеціаліста гуманістичної спрямованості і на їх основі оволодіння видами професійної діяльності на рівні, що відповідає кваліфікації «бакалавр», «магістр».

У Житомирському державному університеті імені Івана Франка студенти соціально-психологічного факультету спеціальностей «Соціальна педагогіка. Історія», «Практична психологія. Соціальна педагогіка», «Соціальна педагогіка. Музика» за роки навчання проходять такі види практик:

Курс	Вид практики
I курс	Ознайомча з соціальною педагогікою
II курс	Навчально-виховна
	Навчально-технологічна
III курс	Літня педагогічна
IV курс	Психодіагностична
	Переддипломна з соціальною педагогікою

Титулярна	Переддипломна
	Педагогічна в загальноосвітніх і вищих навчальних закладах III-IV рівня акредитації
	Навчальна та науково-дослідна на кафедрах університету

На першому курсі практика спрямована на: ознайомлення з різними типами освітніх, соціальних, медичних, правових, психолого-педагогічних, корекційно-реабілітаційних закладів, із напрямками їх роботи, нормативно-правовою документацією, проблемами становлення цих закладів і їх розвитку на сучасному етапі; з особливостями організації, функціонування і досвідом діяльності державних, суспільних, приватних організацій соціальної допомоги; посадовими обов'язками працівників навчально-виховних і соціальних закладів; з нормами ділового етикету соціального педагога; сприяння адаптації до умов майбутньої професійної діяльності; створення умов для формування професійних комунікативних умінь у спілкуванні з клієнтами та співробітниками соціальних закладів, а також для удосконалення аналітичних умінь у роботі з документацією, у вивченні інформації, зібраної за допомогою різноманітних соціально-психологічних методів; створення умов для розвитку і закріплення професійно значущих особистісних якостей, формування сталого морально-гуманістичного погляду на професію соціального педагога.

З метою розвитку практичних навичок студенти повинні ознайомитися з юридично-нормативною базою діяльності даної соціальної установи, почасовою інструкцією спеціалістів установи, допомагати спеціалісту у його повсякденній праці.

На другому курсі навчально-виховна практика зорієнтована на виконання завдань, пов'язаних із другою спеціальністю, та планується для проведення у загальноосвітніх школах. А навчально-технологічна практика передбачає роботу з різними категоріями дітей, які потребують допомоги і підтримки з боку соціального педагога, а також взаємодію з типовими закладами, що покликані вирішувати ці завдання. В результаті складається соціальний паспорт закладу (Див.таб.1), здійснюється характеристика та опис діяльності соціального працівника (соціального педагога) закладу (Див.таб.2,3), узагальнюються відомості про дітей, з якими проводилася соціальна робота (Див.таб.4). Практична частина практики містить: 1) розробку та проведення виховного заходу соціально-педагогічного спрямування; 2) діагностичний блок (наприклад, Методика вивчення потреб досягнень, Тест «Орієнтація на традиційні чи егалітарні стосунки» (За М.Дженкінс), Тест «Якою мірою Ви зорієнтовані на психологічні відмінності статей»); 3) творче завдання на тему «Як

козаки практику відробляли» (стінгазета, фотоальбом, відеоматеріали тощо).

Таблиця 4

Загальні відомості про дітей, з якими проводилася робота

Прізвище, ім'я, по-батькові	Дата народження	Стан здоров'я	Статус у групі	Соціальний статус	Коротка характеристика

Соціальний паспорт закладу, в якому відбувалася практика
Характеристика освітньо-виховного закладу

Таблиця 1

Повна офіційна назва _____
Телефони _____
Установа, якій підпорядковується _____
Форма власності _____
Рік створення _____
Категорія дітей (клієнтів) _____
Приблизна кількість дітей: _____
Термін утримання _____
Напрямки соціальної допомоги _____

Характеристика діяльності соціального працівника
(соціального педагога)

Таблиця 2

Посади штатних працівників _____
Кількість соціальних педагогів (практичних психологів) _____
Навантаження (графік роботи) _____
Зміст роботи соціального педагога (практичного психолога) _____
Кваліфікаційні характеристики соціального працівника _____
Обов'язки соціального працівника (практичного психолога):
професійні _____
адміністративні _____
інші _____
Найбільші труднощі у роботі _____
Найбільше задоволення від роботи _____

Опис роботи соціального педагога або практичного психолога, вихователя або педагога освітньо-виховного закладу

Таблиця 3

Прізвище, ім'я, по батькові працівника _____
Посада _____
Стаж роботи на цій посаді _____
Освіта _____
Режим (графік роботи) _____
Основні напрямки роботи _____
Основна документація, що ведеться у процесі роботи _____
Особливості роботи _____
План роботи на місяць: _____

Практика на третьому курсі також має навчально-виховний характер, однак вона орієнтована на виховну роботу з колективом дітей: студенти вчаться організовувати літній відпочинок дітей та підлітків, досліджують проблеми педагогічного управління організацією дитячого дозвілля і процесу формування культурно-дозвілєвого запиту особистості дитини, виробляють навички діагностування. Місцем її проходження є літні заміські та міські табори відпочинку для дітей та підлітків, табори праці та відпочинку, дитячі дозвілєві майданчики тощо.

На четвертому курсі психодіагностична практика здійснюється у співпраці з кафедрою соціальної та практичної психології. Залежно від закладу, де студенти відробляють практику, їм пропонується виконати: психодіагностику індивідуальних особливостей дітей, психодіагностику індивідуальних особливостей дорослої людини, психодіагностику індивідуальних особливостей людей похилого віку, методи психодіагностики людей, які зазнали психотравмуючого впливу, методи діагностики професійної адаптації соціальних працівників. Переддипломна практика спрямована на проведення експерименту у межах бакалаврської роботи і носить суто індивідуальний характер.

Переддипломна (стажерська) практика проводиться в установах соціальної допомоги та захисту. Під час стажерської практики студенти самостійно виконують обов'язки соціального педагога, проектують власну соціально-педагогічну діяльність для вирішення конкретної проблеми клієнта. Завданнями практики є: складання індивідуальної карти психолого-педагогічного діагностування (Див.табл.5), розробка технології власних індивідуальних соціально-педагогічних консультацій та групових занять (Див.табл.6), участь у конкретному заході даної соціальної установи та розробка власного (Див.табл.7,8) [1].

Таблиця 5

Індивідуальна карта психолого-педагогічного діагностування

Учня _____ класу _____

(назва закладу)

№ п/п	Дата проведення	Назва методик	Короткий результат. Висновки та рекомендації

Таблиця 6
Протокол індивідуальних консультацій соціального педагога

(назва закладу)			
№ п/п	Дата проведення	Причина звернення (проблема)	Короткий запис змісту консультації

Таблиця 7
Аналіз заняття (заходу) соціальним педагогом

(назва закладу)
 Дата спостереження „___” _____ 200_р.

(прізвище, ім'я, по батькові того, хто проводив заняття, посада)	
<i>Хід заняття чи навчально-виховного заходу</i>	<i>Аналіз спостережень. Висновки та рекомендації</i>
1. Діяльність і емоційний стан учнів (дітей)	
2. Структура та динаміка заняття (заходу)	
3. Аналіз діяльності вчителя (вихователя)	

Таблиця 8
Самоаналіз заняття (заходу) соціального педагога

(назва закладу)
 Дата спостереження „___” _____ 200_р.

(прізвище, ім'я, по батькові того, хто проводив заняття)	
<i>Хід заняття чи навчально-виховного заходу</i>	<i>Аналіз спостережень. Висновки та рекомендації</i>
1. Діяльність і емоційний стан учнів (дітей)	
2. Структура та динаміка заняття (заходу)	
3. Аналіз власної діяльності	

Нижче подані витяги з есе студентів 5 курсу соціально-педагогічного факультету про враження від практики.

«Педагогічну практику я проходила в Житомирському обласному притулку для неповнолітніх. Починаючи вже з перших днів, я швидко увійшла в життя притулку, познайомилася з педагогічним колективом, дітьми, а також ознайомилася з документацією, основними завданнями, напрямками, структурою та графіком роботи даної установи.

За період практики я мала змогу працювати з усіма віковими категоріями дітей, але основну частину часу проводила в другій групі, оскільки була закріплена за нею. Під час практики

неодноразово була в ролі соціального працівника, самостійно проводила з дітьми уроки та бесіди за навчальною програмою. З особливими труднощами при проведенні уроків та бесід не зустрічалася, бо мені допомагали не лише вихователі, але й самі діти».

«Соціально-педагогічна практика була пройдена у Житомирській спеціальній загальноосвітній школі-інтернаті I-III ступенів для глухих дітей. Під час практики я проводила психологічну діагностику дітей, надавала індивідуальні консультації, проводила тренінгові заняття на тему: «Визнач свою позицію», допомагала в роботі соціального педагога та психолога, брала участь у проведенні виховних занять. Під час проходження практики я засвоїла нові знання, вміння та навички, які в подальшому можна застосовувати в професійній діяльності. Також я налагодила позитивний емоційний контакт та дружні відносини з персоналом закладу та дітьми».

Педагогічна практика в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах III-IV рівня акредитації покликана: удосконалити і закріпити теоретичні знання магістрантів; виробити необхідні уміння для науково-дослідної роботи; проаналізувати можливості закладу, на базі якого проходить практика, щодо можливостей проведення констатувального та формувального етапів експерименту для написання магістерської роботи; провести констатувальний і формувальний етапи експерименту.

Навчальна та науково-дослідна практика на кафедрах університету передбачає: знайомство з кафедрою університету та її працівниками, на якій буде проходити практика; ознайомлення з кваліфікаційними вимогами, що висуваються до викладача вищого навчального закладу й особливостями ділового етикету працівників ВНЗ; вивчення програм курсів соціально-педагогічного спрямування, які викладаються працівниками кафедри; підготовка та проведення спільно зі студентською групою, куратором якої є керівник практики, виховного заходу соціально-педагогічного спрямування; підготовка та проведення фрагменту лекції та фрагменту практичного заняття із застосуванням різноманітних методів і використанням різних форм організації навчальних занять.

Отже, з короткого огляду особливостей організації соціально-педагогічної практики можна зробити висновок, що система вищої професійної освіти взагалі і організація навчального процесу у нашому ВНЗ зокрема намагається виконати потребу суспільства: підготувати не тільки професійно компетентного і конкурентноспроможного спеціаліста, а й гуманістично орієнтованого.

Список літератури

1. Шульга В.В. Соціальний педагог у загальноосвітньому навчальному закладі: Методичні рекомендації. – К.: Німа – Центр, 2004. – 124 с.

SUMMARY

SOCIAL-PEDAGOGICAL PRACTICE AS AN INTEGRAL PART OF FUTURE SPECIALIST'S PROFESSIONAL FORMATION

Kolyadenko S.M.

The article deals with the organization peculiarities of social-pedagogical practice at social-pedagogical department of Zhytomyr State University named after Ivan Franko. The author pays attention to theoretical and practical tasks for different levels of practice and emphasizes that practice is that process which helps to form not only professional-competent, but humanistic aligned specialist of social sphere.

УДК 378.147

Ганна Кондратенко
(Луганськ)

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ "ПЕДАГОГІКА" В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

На сучасному етапі перебудови вищої школи важливу роль у формуванні нової генерації спеціалістів відіграє організація самостійної роботи студентів, яка, відповідно до галузевих стандартів вищої освіти, має бути спрямована на поглиблення якості професійних знань, на розвиток творчих здібностей та творчої індивідуальності студента.

Самостійна робота ініціює пізнавальну розумову діяльність студентів, спонукає їх до активного творчого пошуку, сприяє довготривалості запам'ятовування теоретичних знань, більш глибокому їх осмисленню. Важливим постає також уміння самостійно керувати своєю навчальною діяльністю, планувати свій час та обсяг матеріалу для опрацювання.

Завдання викладача – допомогти студентам організувати їх самостійну пізнавальну діяльність, навчити самостійно здобувати знання й застосовувати їх на практиці, прищепити уміння, навички до осмислення і групування всіх розумових дій. Ці уміння й навички є важливим чинником у процесі становлення фахівця, в подальшому саме вони стануть показником професійної гідності та професійної здатності майбутнього спеціаліста.

На значення самостійної роботи у підготовці фахівців вказували такі автори, як О.Чиж, Н.Сагіна, Н.Шульга, Є.Чернов, О.Плотківа, А.Границька, Л.Куліш, Г.Гнетецька, В.Козаков, П.Підкасистий, інші.

Серед останніх досліджень українських науковців є розробки, які стосуються проблеми удосконалення самостійної роботи студентів в

умовах реформування вищої освіти (Т.Балицька, В.Вертегел, П.Григоренко, О.Карасьова); особливостей реалізації педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі (К.Гнезділова); визначення шляхів впровадження ідеї диференціації у навчальний процес вищого навчального закладу (В.Король, О.Савченко).

Поряд з тим, ще немає розгорнутої системи застосування завдань для самостійної роботи студентів у процесі вивчення курсу "Педагогіка", відсутня їх різноманітність і форми контролю; нехтується необхідність у стимулюванні самостійної навчальної діяльності студентів. Тому проблема організації самостійної роботи студентів під час вивчення курсу "Педагогіка" потребує відповідного теоретичного й експериментального обґрунтування.

Метою статті є визначення рівнів самостійної діяльності студентів у процесі освоєння навчальної дисципліни "Педагогіка"; розробка критеріїв диференційованої оцінки самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи.

Ми розглядаємо самостійну роботу під час вивчення курсу "Педагогіка" в широкому і вузькому розумінні. У першому випадку йдеться про будь-яку самостійну роботу, у тому числі й під час аудиторних занять, у другому – це позааудиторна робота, яка виконується студентом цілком самостійно, без участі викладача і передбачає самоорганізацію та самоконтроль з боку виконавця роботи. Під час вивчення педагогіки доцільне застосування обох різновидів самостійної роботи.

Аудиторна робота під час вивчення педагогіки займає одне з провідних місць у навчальному процесі. Семінарські заняття з педагогіки – форма організації навчання у вищій школі, що передбачає здійснення активного взаємозв'язку учасників навчального процесу. Самостійна робота є важливою складовою навчального процесу ще й тому, що кількість аудиторних годин з дисципліни "Педагогіка" недостатня. Позааудиторна самостійна робота є продовженням аудиторних занять і охоплює в себе роботу над лекційним матеріалом, підготовку до семінарських і практичних занять.

Аудиторна та позааудиторна навчальна діяльність студентів може носити репродуктивний або творчий дослідний характер [2, с.279]. З метою реалізації вимог принципу диференціації навчання у процесі освоєння навчальної дисципліни "Педагогіка" автором розроблені матеріали до самостійної роботи з педагогіки, що передбачають засвоєння навчального матеріалу на трьох рівнях. У залежності від цього ми розрізняємо три рівні самостійної діяльності студентів: 1. Рівень А – репродуктивний (тренувальний) рівень.